

Förstudierapport inom området Brandskydd

23.2-36-2023

KAMMARKOLLEGIET

Innehåll

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	4
3 Föregående upphandling	7
4 Nuvarande ramavtal	9
5 Information om ramavtalen	11
6 Offentlig sektors behov.....	12
7 Marknadsundersökning	19
8 Relevant lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd.....	27
9 Hållbarhet och tillgänglighet	28
10 Säkerhet	32
11 E-handel	34
12 Utvecklingsområden och förändringsbehov i en kommande upphandling.....	36
13 Slutsatser	37
14 Källförteckning.....	38
15 Bilagor.....	40

1 Sammanfattning

Det nuvarande ramavtalet för brandskydd löper ut den 8 februari 2025. Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet har initierat en förstudie för att utreda om en ny upphandling ska genomföras.

Informationsinhämtning har skett genom två enkäter, varav den ena var riktad till avropsberättigade myndigheter och den andra till leverantörer inom branschen. Projektgruppen har genomfört två referensgruppsmöten, ett digitalt och ett på plats, med avropsberättigade myndigheter. Vidare har möten genomförts med fyra leverantörer samt med en branschorganisation. Avslutningsvis har projektet tagit del av ramavtalsförvaltarens samlade erfarenheter av ramavtalsområdet.

Av den information som framkommit i svaren från enkäterna och vid möten kan konstateras att avropande myndigheter och leverantörer tycker att ramavtalet i stort har fungerat bra.

Projektgruppen har sammantaget funnit att det finns ett behov av ett statligt ramavtal inom området och rekommenderar att en upphandling av Brandskydd genomförs.

Förstudierapporten är framtagen av:

Shakib Taaha, Niklas Björns och Gabrielle Lantz

2 Inledning

2.1 Bakgrund till förstudien

Förstudien är genomförd av Kammarkollegiet och omfattar Brandskydd.

Kammarkollegiet har ansvaret för upphandlingsverksamheten inom den statliga inköpssamordningen. Detta innebär att myndigheten har som uppdrag att ingå ramavtal för varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter.

Enligt förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning ska det finnas ramavtal eller andra gemensamma avtal som effektiviserar upphandlingarna för varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta, i stor omfattning eller som uppgår till stora värden.

2.2 Syfte med förstudien

Huvudsyftet med förstudien är att i ett tidigt skede utreda huruvida ramavtalsområdet uppfyller något av kriterierna ovan eller på annat sätt anses lämpligt för att en upphandling ska genomföras. Om det konstaterats att en upphandling förordas kommer även förutsättningar för en sådan att kartläggas.

Syftet med förstudien vidare är att samla information och kunskap om pågående utveckling inom ramavtalsområdet, samt om vilka behov som myndigheterna har. Förstudien ska även belysa hur upphandlingen kan genomföras och därmed ge underlag till såväl upphandlingsstrategin som kommande upphandlingsdokument. I sammanhanget ska särskilt beaktas att ramavtalen ska vara lätta att avropa från, i vilken uträkning det kommer krävas stöd från ramavtalsförvaltningen samt eventuellt samspel med leverantörsmarknaden gällande förändringar i upplägg, kravställning etc.

Samtliga rekommendationer som lämnas i samband med denna förstudie kan komma att prövas på nytt, ändras och anpassas i en kommande upphandling då ny information kan tillkomma och förutsättningar kan ändras med tiden.

2.3 Omfattning och avgränsningar i förstudien

Förstudierapporten beskriver nuläge och erfarenheter av användningen av ramavtalen inom området. Den innehåller avropande myndigheters och leverantörers synpunkter på det nuvarande ramavtalet samt deras förslag rörande upplägg av en eventuellt kommande upphandling. Därtill innefattar förstudierapporten en analys av myndigheters behov och marknadens utbud.

Förstudierapporten innehåller inte någon kravspecifikation till en kommande upphandling, och således är eventuella krav som kan ställas endast beskrivna på en övergripande nivå.

Ramavtalen inom detta område kan i dag användas av statliga myndigheter samt stiftelser och andra organisationer med anknytning till staten.

Kommuner och regioner har således inte rätt att avropa från de statliga ramavtalen på detta område.

2.4 Målgrupp

Förstudien riktar sig i första hand till följande målgrupper.

- Berörda personer inom Kammarkollegiet.
- Beställare, upphandlare, inköpare och övriga anställda eller verksamma i statliga myndigheter som använder våra ramavtal, samt de som inte gör det idag.
- Leverantörer – nuvarande och potentiella ramavtalsleverantörer till Kammarkollegiet.

2.5 Metod för förstudien

Förstudiearbetet har utförts i enlighet med Kammarkollegiets projektstyrningsmetodik. Den innefattar:

- initiering av projektet med definition av projektets huvudsakliga mål i form av ett projektdirektiv,
- detaljerad planering, dvs. en projektbeskrivning och planering av projektets aktiviteter,
- genomförande som omfattat informationsinsamling, analys och författande av förstudierapporten, och
- leverans av förstudien med föregående kvalitetssäkring.

Informationsinsamlingen till förstudien har skett genom att en enkät har skickats ut till avropande myndigheter innehållande frågor kopplade till det nuvarande ramavtalet och till utformningen av en eventuellt kommande upphandling. Därtill har en referensgrupp med deltagare från olika avropande myndigheter deltagit i förstudien och bidragit med värdefull information och synpunkter.

Projektgruppen har även haft kontakt med Kemikalieinspektionen, MSB samt Upphandlingsmyndigheten för att få information om PFAS-förbudet som kommer att bli aktuellt inom EU.

Möte har hållits med Kammarkollegiets internservice för att få deras syn på det nuvarande ramavtalet.

Vidare har projektgruppen haft möten med leverantörer och branschorganisationen för att få deras syn på såväl det nuvarande ramavtalet som branschen och dess utveckling. En leverantörsenkät har även skickats ut och publicerats på avropa.se.

Ansvariga ramavtalsförvaltare på Statens inköpscentral har medverkat med sin erfarenhet och kunskap vid flertal möten.

Det kommer att göras en samlad bedömning av all information som inkommer i förstudien för att på så sätt undersöka hur en eventuell upphandling ska utformas på bästa sätt. Det kan innebära att förslag från enskilda intressenter inte alltid kan beaktas vid utformningen av en eventuellt kommande upphandling.

2.6 Definitioner och förklaringar

I förstudien förekommer ett antal begrepp som används i branschen. Dessutom har ett antal andra begrepp som är bra att känna till, med hänsyn till den kommande upphandlingen, definierats och förklarats. Se begrepp nedan:

- AFS - Arbetsmiljöverkets författningssamling
- EN3 - Europastandard för brandsläckare
- F-gas - Fluorerade gaser är antropogena gaser som används i olika industriella tillämpningar.
- PFAS - Per- och polyfluorerade alkylsubstanser är en grupp syntetiskt framställda kemikalier som återfinns i bland annat skumsläckare.
- SBA - Systematiskt brandskyddsarbete

3 Föregående upphandling

3.1 Bakgrund

Den föregående upphandlingen genomfördes enligt ett öppet förfarande och som tilldelningsgrund användes ekonomiskt mest fördelaktiga utifrån pris.

Upphandlingsdokumentet annonserades den 7 oktober 2020 och tilldelades den 22 januari 2021. Ramavtalen började gälla från och med den 8 februari 2021.

3.2 Upphandlingens omfattning

Upphandling omfattade nedan listade varor och tjänster:

A. Brandredskap inklusive installation

- Handbrandsläckare, tillbehör och reservdelar till dessa
- Släckutrustning, skum/gas
- Brandarmatur
- Pulveraggregat, släckmedel
- Brandfilt

B. Brandpost inklusive installation

- Brandposter och tillbehör
- Brandslang och tillbehör

C. Skyltar inklusive installation

- Brandredskapsskyltar i plast, aluminium
- Efterlysande brandredskapsskyltar, nödskyltar
- Varningsskyltar, förbudsskyltar
- Övriga tillbehör

D. Utrymningsprodukter inklusive installation

- Utrymningsplaner
- Efterlysande produkter
- Trappstegsmarkeringar
- Räddningsstegar
- Övriga produkter

E. Nödbelysning inklusive installation

- Nödbelysningsprodukter

F. Skyddsutrustning inklusive installation

- Förstahjälpsprodukter
- Hjärtstartare
- Brandvarnare

- Övriga produkter

G. Service - underhåll och översyn

- Underhåll och översyn av brandsläckare samt övrig brand- och utrymningsmateriel samt skyddsutrustning
- Underhåll och översyn av brandlarm, rökluckor, branddörrar, brandtätning
- Utbyte av förbrukade/skadade brandsläckare
- Omladdning/reparation av brandsläckare
- Verkstadsgenomgång av brandsläckare
- Destruktion av brandsläckare och dess innehåll
- Brandskyddskontroll (enligt systematiskt brandskyddsarbete)

H. Utbildning, rådgivning och dokumentation

- Utbildning på installerade utrustning
- Utbildning i brandskydd, utrymning
- Utbildning i förstahjälpen med hjärt- och lungräddning (HLR)
- Utbildning i hjärt- och lungräddning med defibrillator (D-HLR)
- Brandskyddskonsultation
- Riskanalys
- Riskhantering
- Behovsanalys
- Utforma ett systematiskt brandskyddsarbete för Avropsberättigades räkning
- Brandskyddsdocumentation

4 Nuvarande ramavtal

4.1 Avtalens löptid

Ramavtalen, som började gälla från den 8 februari 2021, gäller till och med den 7 februari 2025.

4.2 Antagna ramavtalsleverantörer

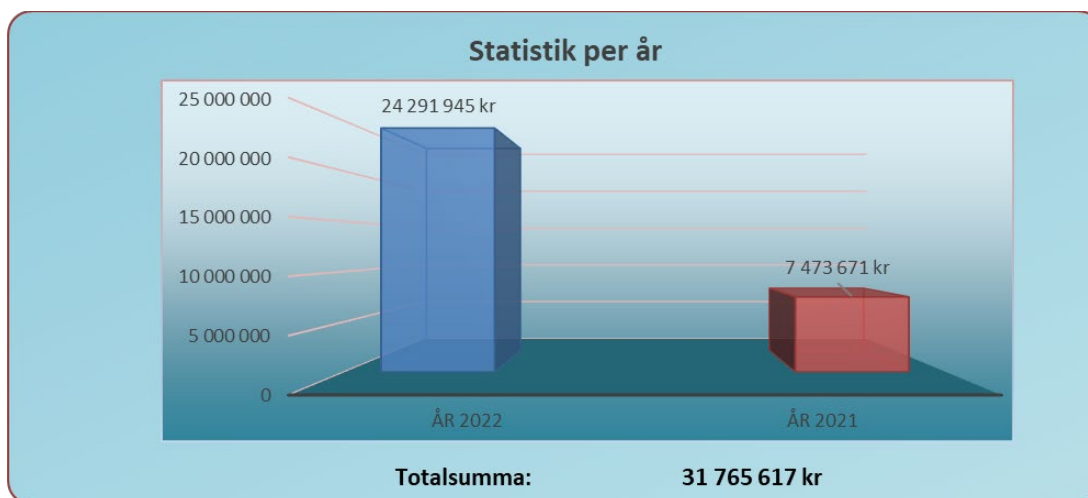
Följande ramavtalsleverantörer tilldelades:

- Dafo Brand Aktiebolag
- Göteborgs Brandservice Aktiebolag
- NOHA Sweden AB
- Presto Brandsäkerhet AB
- Securitas Sverige Aktiebolag

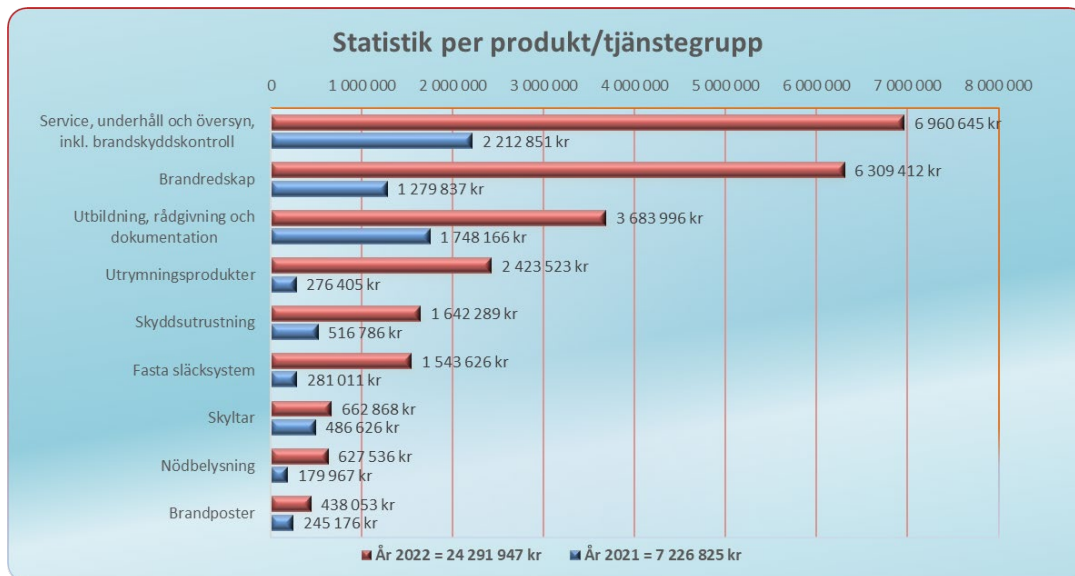
4.3 Omsättning på ramavtalet

Nedan redovisas omsättningsstatistik avseende 2021 och 2022. Statistiken baseras på uppgifter redovisade av de fem ramavtalsleverantörerna.

Diagrammen nedan visar att omsättningen för 2022 är betydligt större än omsättningen för 2021. Flera myndigheter i referensgruppen uppger att brandskyddskostnaderna gick ner under 2021 eftersom i princip alla jobbade på distans på grund av pandemin.

Av diagrammen nedan framgår omsättningsstatistik per produkt/tjänstegrupp. Service, underhåll och översyn inkl. brandskyddskontroll står för 29 procent bland produkt- och tjänstegrupperna, följt av brandredskap 24 procent och utbildning, rådgivning och dokumentation 17 procent.

4.4 Förvaltning av ramavtalet

Ramavtalet förvaltas av enheten för ramavtalsförvaltning vid Kammarkollegiet.

5 Information om ramavtalen

Information om ramavtalen förmedlas på www.avropa.se. Där publiceras bl.a. listor över ramavtalsleverantörer och avropsberättigade myndigheter, avtalsdokument, avropsmallar, samt vägledningar med stöd för avropsberättigande myndigheter vid avrop.

Kammarkollegiet genomför också regelbundet olika typer av seminarier kopplat till respektive ramavtalsområde, två så kallade Avropadagar riktade till myndigheter och tre leverantörsdagar fördelat på leverantörer inom IT-och telekom, resebranschen samt övriga varor och tjänster. Därutöver ges vägledning och stöd i samband med bl.a. avrop från ramavtalen via såväl mail som telefon.

6 Offentlig sektors behov

6.1 Inledning

För att kartlägga behovet inom offentlig sektor gällande det aktuella ramavtalsområdet samt samla in och analysera synpunkter på det befintliga ramavtalet har det i förstudien genomförts dels en enkätundersökning dels referensgruppsmöte med bl.a. deltagare från de myndigheter som i enkäten anmält sitt intresse för att ingå i referensgruppen.

6.2 Myndighetsenkät

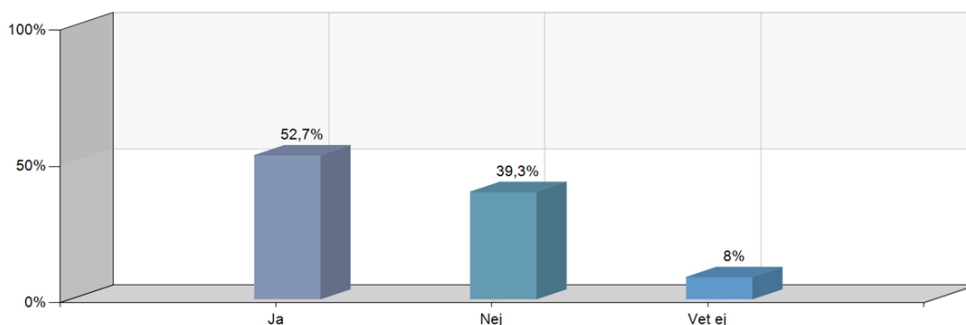
En enkät gick ut till 217 avropsberättigade myndigheter. Enkäten besvarades av 112 respondenter, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 52 %.

Syftet med enkäten var att undersöka behovet av samt önskemål kring varor och tjänster inom ramavtalsområdet. Vidare var syftet att ge myndigheterna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande det befintliga ramavtalet och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av ett statligt ramavtal.

6.2.1 Redovisning av myndighetsenkät

Här följer ett urval av svar på frågor som ställdes i enkäten. För att se samtliga svar från enkäten se bilaga *Myndighetsenkät*.

6.2.1.1 Har ni använt det nuvarande ramavtalet för Brandskydd?

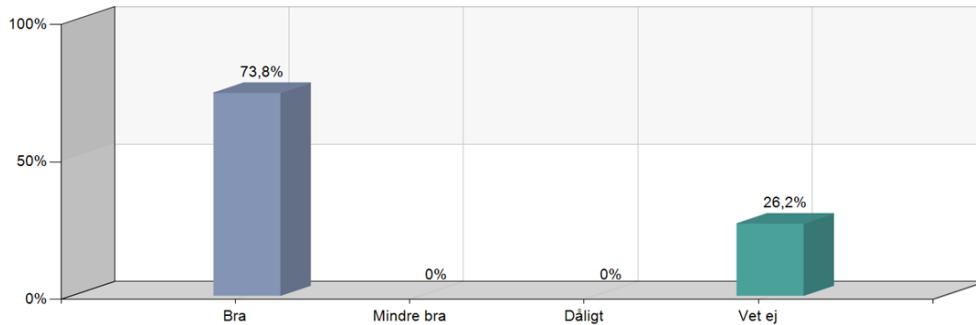

Cirka 53 procent av respondenterna angivit att de har använt ramavtalet för Brandskydd.

Av de som angivit att de inte har använt ramavtalet har cirka 36 procent svarat att brandskydd ingår i hyresavtal. Cirka 36 procent svarat att man har gjort en egen upphandling medan cirka 16 procent angivit att de inte har haft något behov men att de

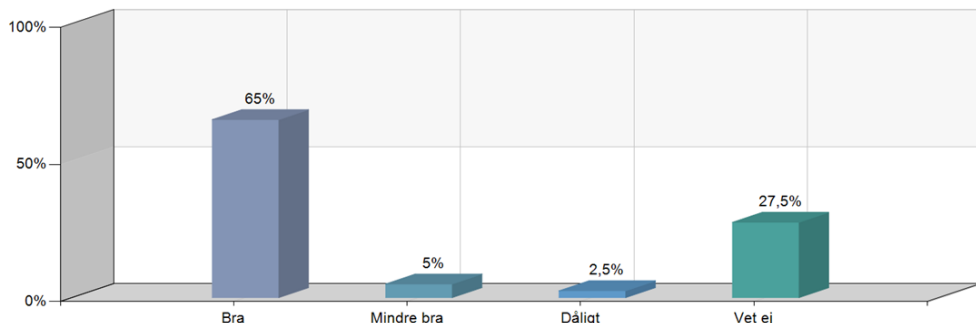
kommer att ha behov under de kommande åren. Cirka 9 procent av respondenterna har angivit "Inget behov av brandskydd" som skäl.

6.2.1.2 Hur har den fasta rangordningen fungerat i Brandskydd?

Cirka 74 procent av respondenterna har angivit att den fasta rangordningen har fungerat bra medan cirka 26 procent svarat att man inte vet. Ingen har angivit att den har fungerat mindre bra eller dåligt.

6.2.1.3 Hur har den förnyade konkurrensutsättningen fungerat i Brandskydd?

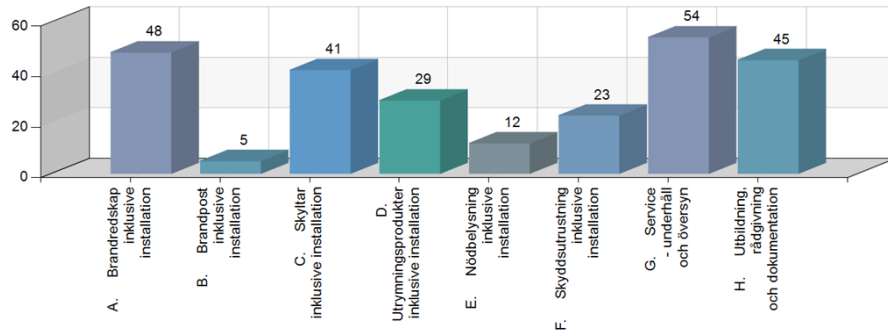

65 procent av respondenterna har angivit att den förnyade konkurrensutsättningen har fungerat bra medan 7,5 procent angivit att den har fungerat mindre bra eller dåligt. Resterande 27,5 procent har svarat att man inte vet.

Följande kommentarer har lämnats av de som angivit att den förnyade konkurrensutsättningen har fungerat mindre bra eller dåligt:

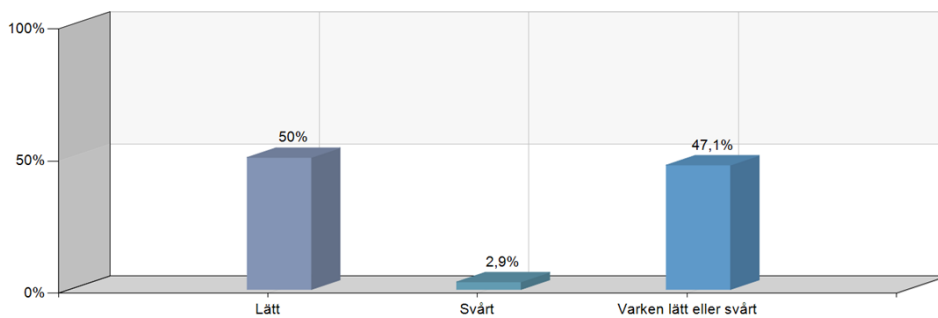
- *Bristfällig information i avtalet och väldigt höga avtalade priser. Har vid förnyad konkurrensutsättning fått ner priset.*
- *Leverantören har inte kunnat leverera enligt avtalet, varken tjänster eller produkter.*
- *Dålig respons från upphandlade företag vid avrop av leveransavtal för två år. Avropsmallen gick inte att använda för vår verksamhet som är utspridd över 4 orter (ca 70 byggnader).*

6.2.1.4 Vad har ni avropat från de nuvarande ramavtalen?

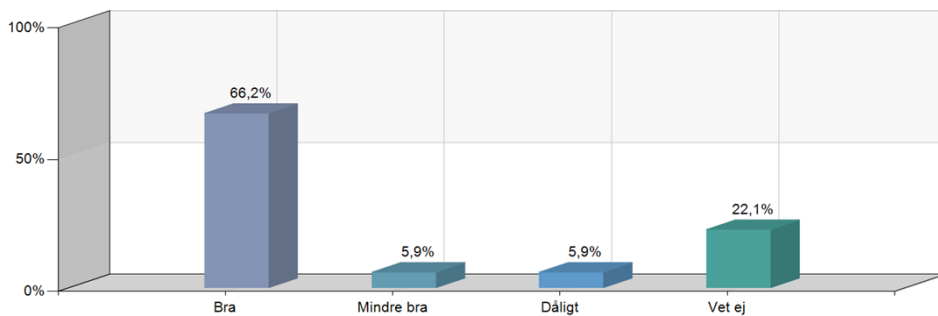
Det som avropas mest på ramavtalen är service, brandredskap inklusive installation, utbildningar samt skyltar inklusive installation, följt av utrymningsprodukter och skyddsutrustning inklusive installation.

6.2.1.5 Har det varit lätt eller svårt att avropa på det nuvarande ramavtalet?

50 procent av respondenterna som avropat från ramavtalet tycker att det har varit lätt att avropa på det nuvarande ramavtalet medan cirka 47 procent har angivit ”Varken lätt eller svårt”. Resterande 3 procent har svarat att det har varit svårt att göra avrop.

6.2.1.6 Hur har den geografiska indelningen fungerat i Brandskydd?

Drygt 66 procent av respondenterna har svarat att den geografiska indelningen fungerat bra medan cirka 12 procent angivit att den fungerat mindre bra eller dåligt. Resterande 22 procent har svarat att man inte vet.

6.2.2 Sammanfattning av myndighetsenkät

Av myndighetsenkäten framgår att ramavtalet i stort sett har fungerat bra. Majoriteten av respondenterna tycker att avropsmodellerna samt den geografiska indelningen har fungerat bra. Vidare tycker majoriteten av respondenterna att det antingen har varit lätt eller varken lätt eller svårt att avropa på det nuvarande ramavtalet.

6.3 Referensgruppsmöte med myndigheter

De myndigheter som i enkäten, via avropa.se eller på annat sätt anmält intresse att medverka i referensgruppen bjöds in till ett möte.

Kammarkollegiet genomförde ett referensgruppsmöte digitalt och ett på plats i Stockholm. Sex personer från totalt sex myndigheter deltog i det digitala referensgruppsmötet och totalt sex personer från totalt fem myndigheter deltog i det fysiska mötet.

Syftet med referensgruppsmötena var att, som ett komplement till enkäten, på ett fördjupat plan ge myndigheterna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande det befintliga ramavtalet och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av ett statligt ramavtal.

6.3.1 Redovisning av referensgruppsmöte

Nedan redovisas några av frågorna som diskuterades under referensgruppsmötena.

6.3.2 Bör fler varor och tjänster prissättas så att de går att avropa via rangordning?

Referensgruppen anser att det finns fler varor och tjänster som bör prissättas så att de går att avropa via rangordning i kommande upphandling, nedan framgår önskemålen:

- Litiumsläckare som man kan släcka till exempel elcyklar med.
- Service av hjärtstartare och batteribyte.
- Destruktion av brandsläckare bör prissättas för sig.
- Skyltar - AFS ska uppfyllas.
- Digitala eller fysiska utbildningar. En myndighet lyfter att teorin oftast kan tillhandahållas digitalt och den praktiska delen på plats, eftersom det blir billigare. VR- utbildningar är ett bra komplement. Praktiska moment ska gå att köpa separat.
- Släckanläggningar är bra att ta med i upphandlingen, service och översyn bör prissättas med ett timpris.

- Grundutbildningen bör utökas, HLR, brandskyddskontrollant osv bör vara prissatta.
- SBA-system - prissatt användarlicenser och timpris för uppstart av tjänst, alternativt lägg som en option. En myndighet lyfter att det är problematiskt när man ska upphandla på nytt vad gäller licenser och att det är bättre att äga systemet för att det inte ska bli så dyrt att byta system.

6.3.3 Är beloppsgränsen på 50 000 kr per år för rangordnade avrop rimlig?

Referensdeltagarna är överens om att beloppsgränsen på 50 000 kr är för låg, den anses vara för låg även för mindre myndigheter eftersom det enbart är möjligt att avropa enstaka tjänster innan beloppsgränsen nås. Referensgruppen föreslår att beloppsgränsen höjs till 100 000 kr i kommande upphandling. En myndighet anser att beloppsgränsen kan höjas till 500 000 kr.

6.3.4 Skumsläckare och PFAS-förbudet

Projektgruppen frågade myndigheterna om det finns ett fortsatt behov av skumsläckare och vilka alternativ som skulle fungera i stället för skumsläckare. Referensgruppen anser att behovet av släckare beror på vad man har för material i lokalerna och att det kanske inte finns behov av skumsläckare i kontorsmiljö.

Flera myndigheter lyfter att de redan har börjat fasa ut skumsläckare och att de ersätts med vätskesläckare. En myndighet nämner att problemet inte är skumsläckare med PFAS utan att det är själva destruktionen som är problemet för miljön. Det lyfts också att pulversläckare förstör teknisk utrustning.

En annan myndighet lyfter att det finns ett fortsatt behov av skumsläckare som kan släcka vätskebränder. Kolsyresläckare finns som alternativ men en kolsyresläckare har en kortare kastlängd jämfört med en skumsläckare. Den kortare kastlängden innebär att personen som släcker måste vara nära branden för att kunna nå fram vilket påverkar användbarheten. Tas skumsläckare bort helt och hållet behövs ett alternativ med lika bra förmåga. I dagens läge finns inget bra alternativ till PFAS-släckare, anser myndigheten. Flera myndigheter anser dock att pulversläckare i dagsläget är det bästa alternativet till skumsläckare.

6.3.5 Krav och utvärderingskriterier

Flera myndigheter tycker att krav på leveranskapacitet är viktigt. En myndighet lyfter att vissa artiklar eventuellt bör omfattas av krav om lagerhållning.

Det efterfrågas högre krav på brandskyddsutbildning och lyfts att det är viktigt att leverantörerna kan serva och genomföra underhåll rikstäckande. En myndighet lyfter att Punch Out bör kravställas i kommande upphandling.

Det lyfts också att ledtider är viktigt samt var produkterna tillverkas och dess transportvägar.

En myndighet lyfter att Kammarkollegiet bör gå in mer på detaljer i kommande ramavtal, det bör preciseras vad som ska ingå vid genomförande av olika typer av serviceåtgärder eftersom leverantörerna idag gör olika och att det kan skilja sig i vad de tar betalt för. Till exempel tar vissa leverantörer betalt för att byta ut snödiffusor och andra inte.

En myndighet lyfter att Kammarkollegiet bör lägga till en skrivning avseende prisrelevans i kommande avtal. Vid avrop via förnyad konkurrensutsättning bör varor som ligger nära andra redan prissatta varor, prissättas utifrån en relevant nivå till de redan prissatta varorna så det inte blir för stor prisskillnad.

Vad gäller utvärdering så tycker en myndighet att pris är viktigast och därefter miljö. Det lyfts att miljöaspekten kommer att vara ännu viktigare i kommande avtal. Det nämns bland annat att leverantörerna av miljöskäl inte bör ha för lång resväg till myndigheterna och att problemet skulle kunna lösas med krav på inställelsetid.

Flera myndigheter vill ha fortsatt fasta priser i ett eventuellt kommande ramavtal. En myndighet föreslår att mängdrabatt ska tas med i utvärderingsmodellen i upphandlingen.

6.3.6 Avtalsvillkor och regionsuppdelning

Myndigheterna tycker generellt att avtalsvillkoren som de ser ut idag är bra och tydliga.

Regionsuppdelningen som den är utformad idag fungerar bra. En myndighet lyfter att det eventuellt skulle vara möjligt att titta på om en uppdelning utifrån civilområdena skulle fungera. En annan myndighet nämner att en indelning utifrån NUTS 2 skulle kunna fungera, det skulle i så fall innebära ytterligare tre regioner vilket skulle vara bra miljö då det borde innebära kortare resvägar. En myndighet är emot att göra om regionindelningen till mindre regioner och det nämns att framkörningsavgift kanske skulle innebära att större regioner är ett bättre alternativ.

6.4 Sammanfattning av referensgruppsmöte

I huvudsak är myndigheterna nöjda med nuvarande ramavtal och tycker att det fungerar bra.

Det finns önskemål om fler prissatta varor och tjänster i kommande avtal samt en tydligare precision av en del villkor för ett ännu tydligare ramavtal.

Vad gäller nuvarande beloppsgräns så är referensgruppen överens om att den behöver höjas.

Det råder delade meningar kring utfasningen av skumsläckare, vissa myndigheter har redan påbörjat arbetet medan vissa myndigheter efterfrågar ett likvärdigt alternativ med

samma förmåga som skumsläckare. Flera myndigheter anser att pulversläckare, i dagsläget, är det bästa alternativet till skumsläckare.

Flera myndigheter lyfter att miljöaspekten är fortsatt viktig.

7 Marknadsundersökning

7.1 Inledning

För att kartlägga marknadens utbud inom det aktuella ramavtalsområdet och samla in och analysera synpunkter på det befintliga ramavtalet har det i förstudien genomförts dels en enkätundersökning riktad till befintliga leverantörer inom branschen dels möten med nuvarande ramavtalsleverantörer samt Brandskyddsföreningen.

7.2 Marknaden

På marknaden finns flera olika leverantörer som säljer brandskyddsprodukter- och tjänster. Det har skett en förändring av branschen de senaste åren, de större företagen har köpt upp de mindre vilket har resulterat i färre men större företag på marknaden. Under den pågående ramavtalsperioden har Cupola AB köpts upp av Presto Brandsäkerhet AB.

En stor förändring inom branschen är att skumsläckare som innehåller PFAS-ämnen kommer att fasas ut och försvinna från marknaden. PFAS, per- och polyfluorerade alkylsubstanser, är en grupp syntetiskt framställda kemikalier som är extremt svårnedbrytbara och skadliga för hälsan. Vissa PFAS används i brandskum som är avsett för att släcka vätskebränder. Det största utsläppskällan av PFAS som identifierats i Sverige är från användning av brandskum vid brandövningsplatser.¹ Det pågår ett lagstiftningsarbete för att begränsa användning av brandskumsläckare som innehåller PFAS. Enligt Kemikalieinspektionen väntas begränsningen träda i kraft under 2025.

Av leverantörmötena framgår att det redan pågår en utveckling av skumsläckare utan PFAS inom branschen. I dagsläget är pulversläckare, vattensläckare och vätskesläckare de tillgängliga alternativen till skumsläckare med PFAS på marknaden.

7.3 Leverantörsenkät

En enkät riktad till leverantörer inom branschen publicerades på Avropa.se och var öppen för svar i 15 dagar. Information om enkäten gick även ut till de befintliga ramavtalsleverantörerna. Enkäten besvarades av 5 respondenter som är ramavtalsleverantörer på Kammarkollegiets ramavtal för Brandskydd.

Syftet med enkäten var att undersöka det utbud som kan erbjudas på marknaden vad gäller brandskyddsprodukter- och tjänster inom ramavtalsområdet. Vidare var syftet att ge leverantörer möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter rörande det befintliga

---

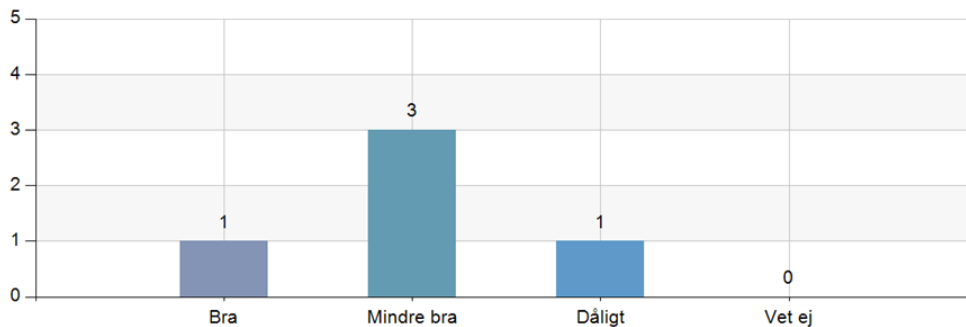
¹ <https://www.kemi.se/hallbarhet/amnen-och-material/pfas>

ramavtalet och ge generella synpunkter avseende en eventuellt kommande upphandling av ett statligt ramavtal.

7.3.1 Redovisning av leverantörsenkät

Här följer ett urval av svar på frågor som ställdes i enkäten. För att se samtliga svar från enkäten se bilaga *Leverantörsenkät*.

7.3.1.1 Hur har den fasta rangordningen fungerat i Brandskydd?

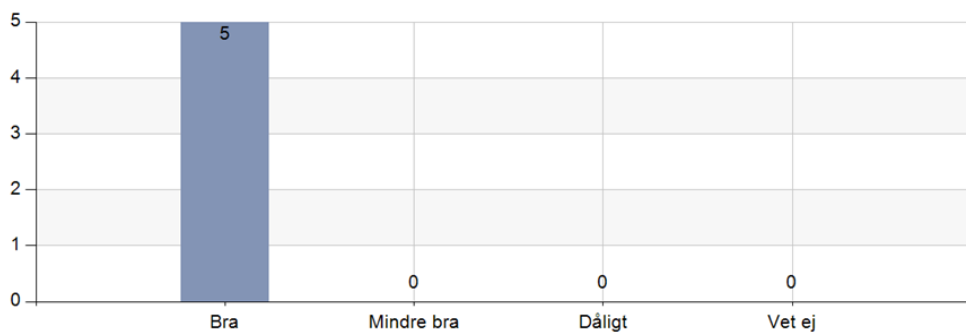

Fyra av fem respondenter har angivit att den fasta rangordningen har fungerat mindre bra eller dåligt medan en respondent har svarat att den har fungerat bra.

Följande kommentarer har lämnats av de som svarat att den fasta rangordningen fungerat mindre bra eller dåligt:

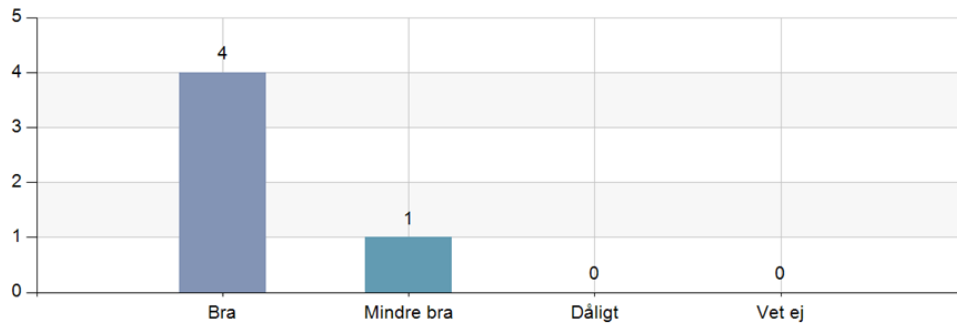
- *Det är svårt för de avropande enheterna att förstå sitt behov. Det är tveksamt om egentligen någon skulle kunna avropa mot rangordningen så som kriterierna är utformade.*
- *Svårtolkad excelfil som varken är tydlig för leverantör eller beställare.*

7.3.1.2 Hur har den förnyade konkurrensutsättningen fungerat i brandskydd?

Samtliga respondenter har angivit att den förnyade konkurrensutsättningen har fungerat bra.

7.3.1.3 Hur har den geografiska indelningen fungerat i brandskydd?

Fyra av fem respondenter har svarat att den geografiska indelningen har fungerat bra. En respondent har angivit att geografiska indelningen har fungerat mindre bra, men har inte lämnat någon kommentar som skäl.

7.3.1.4 Miljökrav

Samtliga respondenter har angivit att de är ISO-certifierade enligt ISO 14001.

Nedan följer de miljökrav som respondenterna tycker kan vara lämpliga att ställa på varor och tjänster inom området Brandskydd:

- *Att skumsläckare skall fasas ut och ersättas med vätskesläckare*
- *Utan tillsatser av PFAS.*
- *Cirkulär hantering av släckare.*
- *Minskade resor (geografisk närhet).*
- *Tyvärr förekommer det mycket slit och släng mentalitet i branschen i dagsläget. Vi anser att det är viktigt ur ett hållbarhetsperspektiv att förlänga livslängd på exempelvis brandsläckare. Med rätt hantering och kunskap kan man dubbla livslängden på väldigt många olika produkter.*
- *Att produkterna kan återbrukas. Som exempel så kommer det komma ett förbud om PFAS, Samtliga brandsläckare som innehåller släckvätska skum innehåll idag PFAS. (Det finns numera PFAS fria skumbrandsläckare) Dessa behållare bör kunna omladdas till annat släckmedel som inte innehåller ämnet PFAS istället för att kasseras.*

7.4 Möte med leverantörer

7.4.1 Om leverantörsmöten

Projektgruppen har genomfört möten med fyra leverantörer, samtliga leverantörer är befintliga leverantörer på Kammarkollegiets nuvarande ramavtalet för Brandskydd.

Syftet med mötena var att inhämta erfarenhet från leverantörerna avseende det nuvarande ramavtalet samt att ge leverantörerna möjlighet att komma med synpunkter inför en eventuellt kommande upphandling.

Nedan följer en sammanfattning av det som framkom vid leverantörmötena.

7.4.2 Marknaden och konkurrens

Det har skett en förändring av branschen de senaste åren, de större företagen har köpt upp de mindre vilket har resulterat i färre men större företag på marknaden. En del nya och mindre företag startas upp, det är främst personal från de företag som förvärvats som startar eget.

Det råder en fortsatt god konkurrens på marknaden och flera leverantörer menar att marknaden har blivit stabilare med bättre kvalitet eftersom de större företagen har bättre kapacitet att efterleva serviceföreskrifter med mera.

7.4.3 Branschtrender och branschförändringar

En stor branschförändring är att skumsläckare med PFAS ska fasas ut.

Leverantörerna ser en större efterfrågan av transparens vad gäller kostnader, kunder vill veta vad för typ av åtgärder som kommer att behövas rörande brandskydd de nästkommande åren. Leverantörerna ser även att kunderna efterfrågar större fokus på hållbarhet, miljö och giftfria alternativ. Det ställs även högre krav på leveranssäkerhet och kunderna vill se att leverantörerna kan påvisa att de kan leverera det som utlovats inom överenskommen tid. Det har också blivit mer fokus på säkerhetsskydd.

En leverantör berättar att det har börjat att ställas krav på att leverantörerna ska vara certifierade för F-gas, eftersom det krävs ganska mycket av leverantörerna för att kunna certifieras så begränsar krav på certifiering hur många leverantörer som kan lämna anbud.

7.4.4 Risker på marknaden

På grund av världsläget de senaste åren har det varit en del leveransproblem och svårigheter med att få tag på vissa råvaror, vilket i sin tur har lett till prisökningar. Pulverbrandsläckare har gått upp i pris eftersom de innehåller en kemikalie som ofta importerar från Ryssland. En leverantör tar upp att deras försörjning har varit god även under pandemin eftersom de har ett säkerhetslager.

Läget är stabilare idag men det finns fortsatt risker för leveransproblem och prisökningar på grund av hur omvärlden ser ut. En leverantör lyfter att detta är något som man bör ta hänsyn till vid utformning av ett kommande ramavtal. Vissa produkter, så som brandvarnare och hjärtstartare kan drabbas av leveransproblem på grund av halvledarbrist.

7.4.5 PFAS

Skumsläckare med PFAS ska som tidigare nämnt fasas ut helt under de kommande åren. Sverige ligger i framkant vad gäller diskussionen kring PFAS och utfasningen pågår redan. Skumsläckare ska laddas om vart femte år vilket innebär att det kommer ske en kontinuerlig utfasning av skumsläckare med PFAS under de nästkommande åren. En leverantör lyfter att vissa leverantörer försöker att positionera sina produkter som de bästa alternativen till skumsläckare, vilket gör det svårt för kunderna att göra rätt val. Det lyfts också att SVEBRA har ett hjälpdokument som heter *Val och placering av brandsläckare*² som de anser bör användas som kravdokument i upphandlingen.

Det finns flera alternativ till skumsläckare med PFAS, alternativen är vätskesläckare, vattensläckare, pulversläckare eller PFAS-fria skumsläckare. Flera leverantörer menar att det pågår en utveckling av skumsläckare utan PFAS och att det troligen kommer att komma fler alternativ den närmsta tiden.

I de flesta kontorsmiljöer räcker det med vätskesläckare. Vätskesläckare har dubbel släckeffekt mot vatten men fördelen med vattensläckare är att de är helt giftfria. Vattensläckare och vätskesläckare är inte klassade för brand i vätska men då fungerar pulversläckare.

Det råder delade meningar hos leverantörerna ifall det går att ladda om släckare som har innehållit PFAS eller inte. En leverantör menar att det går men att det kommer att sitta fast ungefär 1 procent PFAS i plastfilmen på insidan. Enligt leverantören finns inget regelverk som reglerar detta ännu men det kommer troligen att komma. En annan leverantör säger att det inte kommer att gå att ladda om skumsläckare i framtiden eftersom själva släckaren blir kontaminerad av PFAS.

En leverantör framför att destruktionskostnaderna av skumsläckare har ökat sedan mars 2023. Prishöjningen beror på att PFAS måste brännas på hög temperatur och att det endast finns en aktör i Sverige som utför detta arbete. Leverantören vill att frågan tas med och ses över inför kommande upphandling.

7.4.6 Synpunkter på nuvarande ramavtal

7.4.6.1 Utbud

Leverantörerna tycker att dagens utbud är bra. Förslag på fler varor och tjänster som skulle kunna läggas till är belysningsarmaturer och service och underhåll kopplat till det, evakueringsstol, första hjälpen-tavla samt service och utbildning kopplat till det. En leverantör tar upp att det är skillnad på vad olika första hjälpen-tavlor innehåller så man bör vara tydlig med vad de ska innehålla samt se över i vilket avtal de hör hemma.

---

² <https://svebra.org/wp-content/uploads/2021/01/Val-och-placering-av-brandslackare-6.1.pdf>

7.4.6.2 Beloppsgränsen

Leverantörerna tycker att beloppsgränsen på 50 000 kr per år för rangordnade avrop är rimlig. En leverantör tar upp att det bör förtydligas i kommande ramavtal att 50 000 kr avser hela behovet av brandskydd per år. En leverantör framför att de tror att myndigheterna genomför förnyade konkurrensutsättningar i syfte att teckna leveransavtal och på så sätt få samma leverantör.

7.4.6.3 Regionuppdelning

Regionuppdelningen fungerar generellt sett bra men några leverantörer ifrågasätter om det verkligen behövs en regionuppdelning och en leverantör tycker att man kan se över om region Öst kan delas upp ytterligare.

7.4.6.4 Viktiga och relevanta utvärderingskriterier

Kvalitet och hållbarhet är viktiga utvärderingskriterier som bör ställas i kommande upphandling. Flera leverantörer framför att utförandebeskrivningar och uppdragsbeskrivningar är bra eftersom leverantörerna får visa den kvaliteten de kan utföra. Det framförs också att man bör titta på att leverantörerna har en bredd och kan uppfylla många myndigheters behov samt att leverantörerna kan leverera inom ett stort geografiskområde.

En leverantör tar upp att SVEBRA brandsäkerhetsteknikerutbildning är begränsad till hur service på brandsläckare och brandposter genomförs, utbildningen ger ingen kunskap i bedömningar kring utrymning. Eftersöks den typen av tjänst så finns certifieringar för detta.

ISO 14001 och 9001 är en bra grund som seriösa leverantörer lever upp till.

7.4.7 Övrigt

- Leverantörerna kan leverera VR-utbildning men de ser ingen stor efterfrågan på det.
- Utbildningar bör avropas via förnyad konkurrensutsättning då behovet hos beställarna kan skilja sig åt.
- Utrymningstavlor är svårt för myndigheterna att avropa och svårt för leverantörer att prissätta. Kan vara svårt för myndigheterna att förstå vad det är som kostar, det krävs flera olika steg och resurser.
- Leverantörerna kan leverera första hjälpen-tavla, frågan är i vilket avtal det hör hemma.
- Det förekommer stora skillnader i både kompetens och vilken typ av arbete en brandskyddstekniker och brandingenjör utför. Brandingenjör bör kanske ligga på ett konsultavtal istället.
- Pandemin har lett till en högre efterfrågan på digitala utbildningar och efterfrågan ser ut att öka, det kan dock vara stora skillnader på kvalitén på olika digitala utbildningar.

7.4.8 Sammanfattning av leverantörsmöten

Generellt tycker leverantörerna att nuvarande ramavtal har fungerat bra. Det finns önskemål om att hänsyn bör tas till SVEBRAs hjälpdokument *Val och placering av brandsläckare* i kommande upphandling. Leverantörerna vill också att hänsyn tas till hur omvärlden ser ut vid utformningen av kommande ramavtal. Projektgruppen rekommenderas att följa utvecklingen kring PFAS-frågan och ta hänsyn till utvecklingen i en eventuellt kommande upphandling samt se över villkoren kring destruktionen av skumsläckare.

7.5 Möte med branschorganisation

7.5.1 Om branschorganisationen

Brandskyddsföreningen är en ideell allmännyttig förening som tillsammans med lokala brandskyddsföreningar och sina medlemmar, arbetar för ett brandsäkrare och hållbarare Sverige. Brandskyddsföreningen är en medlemsorganisation med cirka 1300 medlemmar.

Brandskyddsföreningen arbetar för brandsäkerhet och för att minska samhällets skadestnader genom bland annat kunskapsspridning, utbildning, restvärdesräddning, besiktning och Heta Arbeten (skadepreventionskoncept). Brandskyddsföreningen arbetar fram gemensamma normer och regelverk för olika branscher samt stödjer forskning och utveckling inom brandsäkerhetsområdet.

7.5.2 Mötets viktigaste frågor

7.5.2.1 Brandsläckare

Brandmiljön styr vilken utrustning som är lämplig. Pulversläckare är ofta bra ur ett släckningsperspektiv men kräver ofta sanering efteråt eftersom, pulver tränger in överallt och är korrosivt. Pulversläckare har en bättre effekt än skumsläckare. Koldioxidsläckare kan fungera som ett parallellt alternativ till pulversläckare. Det börjar komma skumsläckare utan PFAS men finns ännu inte småbehållare.

EN3 är en standard som reglerar funktion och kvalitet på handbrandsläckare.

7.5.2.2 Utbildning

VR-utbildning- Fördelar med VR-utbildning är att det är möjligt att addera stressfaktorer som till exempel larm och ljud. Vissa utmaningar finns dock eftersom det ofta krävs någon IT-kunnig som kan starta headsetet. Simulator kan vara relevant ibland.

E-utbildning- nackdelen med e-utbildning är att det inte är möjligt att ställa frågor som på en praktisk utbildning. Fördelen är dock att det är möjligt att utbilda många samtidigt.

Så kallad "blended learning" är alltmer förekommande. "Blended learning" är interaktiva utbildningar i kombination med praktisk träning för att bli mer flexibel.

SBA-utbildningar är till för de som ska jobba med SBA och inte lämpligt för alla medarbetare. Det anses inte lämpligt att ge alla medarbetare all kunskap utan det är bättre att satsa på ”need to know” för de flesta medarbetare.

7.5.2.3 Att tänka på vid upphandling av brandskydd

- Oberoende expertis är viktigt
- Brandskydd handlar främst om att förebygga brand. Branschorganisationen rekommenderar att Kammarkollegiet bryter isär olika delområden, förebyggande arbete kontra materiel och service. Ju fler områden som blandas ihop i en upphandling desto sämre konkurrens.
- Man köper funktionen brandskydd och inte brandlarmanläggning. Det är viktigt att formulera hur utförandet ska genomföras. Det är lämpligt att oberoende tredje part får projektera anläggningen och att anläggarfirmorna sedan får lämna anbud på det.
- Ju fler krav på produkter kan påverka konkurrensen. Brandskydd bör vara en funktion där utrustning och service ingår. Det är viktigt att ta hänsyn till att servicetekniker får provision. Det skulle kunna vara möjligt att leasa utrustningen.
- Branschorganisationen rekommenderar Kammarkollegiet att upphandla flera olika delområden för att på så sätt möjliggöra för de bästa leverantörerna inom respektive område.
- F-gas är en vanlig certifiering. På SBSC:s och SCAB:s webbsidor är det möjligt att se vilka leverantörer som uppfyller vilka certifieringar. Det är möjligt att komma åt certifieringskraven genom att ställa krav på att anläggningen ska motsvara regelverket.

8 Relevant lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd

Följande lagar, föreskrifter och allmänna råd bör beaktas vid en eventuellt kommande upphandling inom området:

- Reach-förordningen innehåller regler om registrering, utvärdering, tillstånd och begränsningar av kemiska ämnen.³
- Svenska brandskyddsföretags (SVEBRA:s) rekommendationer och riktlinjer.⁴
- Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer (FTR).⁵
- MSBFS 2016:1 föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters informationssäkerhet.⁶
- Säkerhetsskyddslag (2018:585).⁷

---

³ <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/lagstiftningar-inom-kemikalieområdet/eu-gemensam-lagstiftning/reach-forordningen>

⁴ <https://svebra.org/wp-content/uploads/2022/01/SVEBRA-dokument-2022-01-07.pdf>

⁵ <https://www.svenskforsakring.se/vagledning/rekommendationer/fttr/>

⁶ <https://www.msb.se/sv/regler/upphavda-regler/krisberedskap-och-informationssakerhet/msbfs-20161/>

⁷ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/sakerhetsskyddslag-2018585_sfs-2018-585

9 Hållbarhet och tillgänglighet

9.1 Inledning

Med hållbar offentlig upphandling menas att offentlig sektor tillgodoser sitt behov av varor och tjänster på ett sätt som säkerställer den goda affären sett till hela livscykeln. Hänsyn ska inte bara tas till de fördelar som uppstår för organisationen utan även till samhället i sin helhet, samtidigt som anskaffningen görs på ett sätt som minimerar skador på miljön.

Kammarkollegiets målsättning är att inom ramen för verksamhetens uppdrag, offentlig sektors behov och lagstiftningens möjligheter, på ett ansvarfullt sätt beakta miljö och sociala hänsyn vid upphandling och förvaltning av de statliga ramavtalen. De statliga ramavtalen ska bidra till att offentlig sektor kan möta de mål som satts i den nationella upphandlingsstrategin, Agenda 2030 och de nationella miljömålen.

Förutsättningarna för hållbarhetskrav varierar dock mellan de olika ramavtalsområdena och branscherna. I förstudiearbetet utreds därför vilket behov av hänsyn till de olika hållbarhetsdimensionerna som behöver tas för att möta olika strategiska mål men även de risker som finns inom det specifika ramavtalsområdet.

Av 4 kap. 3 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) framgår att en upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta. Hållbarhetshänsyn kan tas i alla delar av en upphandling, dvs. som kvalificeringskrav (t.ex. krav på miljöledningssystem), som tekniska krav (t.ex. krav på viss märkning eller certifiering), eller som kontraktsvillkor (t.ex. arbetsrättsliga villkor).

Av 17 kap. 4 § LOU framgår vilka skyldigheter en upphandlande myndighet har att kräva att leverantören fullgör kontraktet i enlighet med ILO:s kärnkonventioner. Detta gäller i de fall svensk arbetsrätt inte är tillämplig.

Av 9 kap. 2 § LOU framgår att när det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, vilket innebär att en upphandlande myndighet i vissa fall är skyldig att beakta tillgänglighet i upphandlingen.

Nedan redovisas vilka analyser gällande hållbarhetshänsyn (miljö, och sociala krav samt tillgänglighet) som genomförts för det aktuella ramavtalsområdet.

9.2 Miljökrav

Generellt bör ramavtalsleverantörerna inom detta, liksom i övriga, ramavtalsområden kontinuerligt arbeta med att förbättra och ta hänsyn till miljöaspekter för att förebygga och undvika negativ miljöpåverkan. Det handlar om åtgärder för att minska konsumtion och onödig användning av negativt miljöpåverkande resurser som elektricitet, resor, papper och liknande.

Den huvudsakliga miljöfrågan inom ramavtalsområdet gäller skumsläckare med PFAS. Som tidigare nämnt så pågår ett lagstiftningsarbete för att begränsa användning av brandskumsläckare som innehåller PFAS. Begränsningen väntas träda i kraft under 2025, dvs samtidigt som det kommande ramavtalet Brandskydd planeras träda i kraft.

Idag finns det många brandsläckare hos avropsberättigade myndigheter med skumsläckmedel som innehåller PFAS. Skumsläckare används för s.k. vätskebränder där det är en antändbar vätska (olja, bensen, diesel etc.) som ska släckas. Trots att avropsberättigade myndigheter till största del befinner sig i kontorsmiljöer där vätskebränder är synnerligen ovanliga så är skumsläckare i kontorslandskapen vanligt förekommande. Projektgruppen har under förstudien undersökt varför det förekommer så många skumsläckare hos statliga myndigheter och svaret verkar vara att saneringen efter en utlöst pulversläckare (som är ämnad för brand i fibrösa material som trä, papper och textil) anses vara så omständlig att myndigheterna föredrar skumsläckare.

9.2.1 Utfasning av PFAS

Projektgruppen har haft kontakt med Kemikalieinspektionen och MSB gällande skumsläckare och PFAS-förbudet. Enligt Kemikalieinspektionen pågår ett lagstiftningsarbete för att begränsa användning av skumsläckare som innehåller PFAS-ämnen. Kemikalieinspektionen har tillsammans med fyra andra europiska myndigheter tagit fram ett brett begränsningsförslag för PFAS som väntas träda i kraft under de kommande åren i EU.

Kemikalieinspektionen, Naturvårdverket och MSB har därav tagit fram ett dokument (*Rekommendationer för minskad användning av brandsläckningsskum*⁸) som avråder från användning av brandsläckningsskum som innehåller PFAS.

Vidare avråder även SVEBRA, branschföreningen för Svenska Brandsäkerhetsföretag, från att nya skumsläckare med PFAS placeras på marknaden. Branschföreningen rekommenderar även att befintliga släckare med PFAS ska inte laddas om eller användas vid övning.⁹

Det finns flera alternativ till skumsläckare med PFAS. Pulversläckare, vattensläckare och vätskesläckare är några exempel på de tillgängliga alternativen på marknaden. Av

---

⁸ <https://www.msb.se/siteassets/dokument/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/raddningstjanst/brandskum.pdf>

⁹ <https://svebra.org/wp-content/uploads/2022/01/SVEBRA-dokument-2022-01-07.pdf>

leverantörmötena framgår att det kommer att komma fler alternativ till skumsläckare inom en snar framtid eftersom det redan pågår en utveckling av skumsläckare utan PFAS inom branschen.

Flera myndigheter i referensgruppen anser att pulversläckare i dagsläget är det bästa alternativet till skumsläckare på marknaden.

9.2.2 Avstämning med Upphandlingsmyndigheten

Projektgruppen har även haft kontakt med Upphandlingsmyndigheten avseende skumsläckare och PFAS-förbudet. Myndigheten har inga särskilda kriterier för ramavtalsområdet Brandskydd.

9.3 Sociala krav

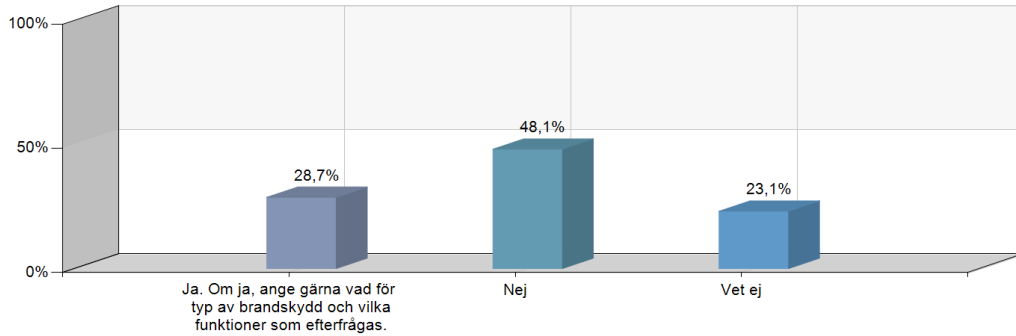
Med sociala krav avses villkor om lön, semester och arbetstid vilka de arbetstagare som utför uppdraget minst ska tillförsäkras. Beslut om och i så fall vilka sociala krav ska ställas i en upphandling ska förgås av en så kallad behövlighetsbedömning. I denna görs analys av risken för oskäligen arbetsvillkor i den aktuella upphandlingen, samt i förlängningen risken för att konkurrensen snedvrids. Villkoren ska ha en anknytning till det som upphandlas, och vara proportionerliga. Kraven gäller även underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet.

Projektgruppen har frågat leverantörerna ifall de anser att det är behövt att ställa arbetsrättsliga villkor i den kommande upphandlingen. Samtliga tillfrågade ramavtalsleverantörer uppger att de är knutna till ett kollektivavtal.

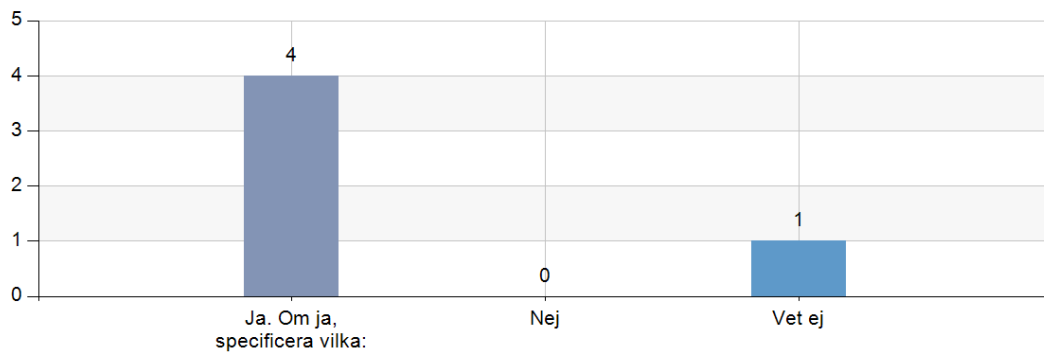
9.4 Tillgänglighetskrav

Kammarkollegiet eftersträvar att de varor och tjänster som avropas från de statliga ramavtalen ska vara tillgängliga och användbara för alla, oavsett funktionsförmåga. En bättre funktion och utformning av tjänster i samhället gynnar alla, inte bara personer med funktionsvariationer.

Till myndigheterna ställdes en fråga om det finns behov av brandskydd särskilt utformat för personer med funktionsnedsättning. 48 procent av respondenterna svarade "Nej" medan ca 29 procent svarade "Ja". Resterande 23 procent svarade "Vet ej". Majoriteten av respondenterna som svarat att de har behov av brandskydd särskilt utformat för personer med funktionsnedsättning har önskemål om utrymningslösningar rörande tillgänglighet.

I leverantörsenkäten ställdes en fråga om leverantörerna erbjuder särskilt brandskydd som är anpassat för personer med funktionsnedsättning. Fyra av fem ramavtalsleverantörer har svarat att de gör det och att de anpassar sig utifrån kundens behov.

10 Säkerhet

10.1 Informationssäkerhet

Informationssäkerhet handlar framför allt om att hindra information från att läcka ut, förvanskas och förstöras. Det handlar också om att rätt information ska finnas tillgänglig för rätt personer, och i rätt tid. Information ska inte kunna hamna i orätta händer och missbrukas. De registrerade ska veta vem som använder deras personuppgifter och varför.

Behovet av en förbättrad hantering av information ur ett säkerhetsperspektiv inom offentlig förvaltning är väldokumenterad.

En upphandling inom Brandskydd ska ge goda förutsättningar för avropsberättigade organisationer att ställa relevanta informationssäkerhetskrav och hantera sin information på ett säkerhetsmässigt lämpligt sätt.

10.1.1 Säkerhetsskydd och Säkerhetsskyddsavtal

Verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585) ska ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Ansvar för säkerhetsskyddet ligger hos den som är verksamhetsansvarig. När det i utförandet av en tjänst förekommer uppgifter som med hänsyn till Sveriges säkerhet omfattas av sekretess (hemliga uppgifter) har staten, kommunerna och regionerna ansvaret för att det finns ett fullgott säkerhetsskydd hos leverantören.

För att tillgodose kravet på säkerhetsskydd när sådan verksamhet utförs på uppdrag av en myndighet, ska den uppdragsgivande myndigheten träffa ett skriftligt avtal – säkerhetsskyddsavtal – med ramavtalsleverantören om det säkerhetsskydd som behövs i det enskilda fallet. Vid de ramavtal där behov av säkerhetsavtal föreligger bör en sådan möjlighet anges i ramavtalet.

I förstudien har det framkommit att det finns intresse hos myndigheterna att ställa säkerhetskrav på leverantörerna eftersom leverantörerna kan komma att få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Sådana krav kommer därför högst troligt att ställas, det exakta innehållet i dessa kommer att utformas i kommande upphandling.

10.1.2 Dataskydd

Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) gäller i hela EU och har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter så att det fria flödet av uppgifter inom EU inte hindras.

Utifrån vad som framkommit under förstudien är utgångspunkten att ramavtalsleverantörer i ett eventuellt kommande ramavtal kommer att behandla personuppgifter såsom personuppgiftsansvariga. Detta innebär att personuppgiftsbiträdesavtal i normalfallet inte behöver tecknas med leverantörerna vid avrop från ramavtal inom området.

11 E-handel

Med elektronisk handel (e-handel) menas ett sätt att skapa en effektiv inköpsprocess med IT som stöd. Elektronisk affärskommunikation ersätter den pappersbaserade kommunikationen. Avtal, leverantörer, priser m.m. blir lättillgängliga för de som ska beställa varor och tjänster, därför att avrop/beställningar och fakturahanteringen kan ske elektroniskt. E-handel enligt denna definition förutsätter att köparen hanterar sin elektroniska affärskommunikation via sitt e-handelssystem. Att en enskild handläggare inom köparens organisation gör inköp i en leverantörs webbshop via ett individuellt inloggningskonto betraktas inte som e-handel.

Målsättningen är att de leverantörer som tecknar statliga ramavtal med Kammarkollegiet ska medverka till att avropande myndigheter kan tillämpa e-handel och därmed leva upp till strategi, förordning och lagstiftning.

Förutsättningarna för att tillämpa e-handel varierar mellan olika ramavtalsområden och branscher. I förstudiearbetet utreds därför förutsättningarna för e-handel för det aktuella ramavtalsområdet. Den 1 april 2019 blev det lag på att alla inköp i offentlig sektor ska faktureras med e-faktura.

I myndighetsenkäten ställdes en fråga om hur man skulle vilja tillämpa e-handel vid inköp av produkter och tjänster inom ramavtalsområdet. Av svaren framgår att majoriteten av respondenterna tillämpar någon form av e-handel.

Svarsalternativ (flerval)	Antal	%
E-handel är inte aktuellt för oss.	29	26,9
Leverantören tar fram en elektronisk produktkatalog med avtalat sortiment och avtalade priser som vi kan läsa in i vårt eget e-handelssystem.	48	44,4
Leverantören utformar en anpassad webbutik med avtalat sortiment och avtalade priser där vi kan skapa en varukorg som förs över till vårt eget e-handelssystem (Punch Out).	45	41,7
Vi beskriver med fri text i ett formulär vårt e-handelssystem vad vi vill beställa.	17	15,7
För löpande tjänster med avtalade priser vill vi att leverantören anger abonnemangsnummer eller motsvarande på fakturorna.	32	29,6

I enkäten till leverantörerna ställdes en fråga om hur man skulle vilja tillämpa e-handel mot köpare i offentlig sektor. Av svaren framgår att samtliga respondenter tillämpar någon form av e-handel.

Svarsalternativ (flerval)	Antal	%
Vi har inte möjlighet att tillämpa e-handel	0	0
Genom elektronisk produktkatalog med avtalat sortiment och avtalade priser som vi kan skicka till avropande myndighets eget e-handelssystem.	4	80
Genom att vi utformar en anpassad webbutik med avtalat sortiment och avtalade priser där avropande myndighet kan skapa en varukorg som förs över till deras eget e-handelssystem (Punch Out).	2	40
Genom order med fri text som skickas via e-post från avropande myndighets e-handelssystem.	4	80

12 Utvecklingsområden och förändringsbehov i en kommande upphandling

De nuvarande ramavtalen för Brandskydd anses fungera bra med både nöjda myndigheter och nöjda leverantörer. Nedan sammanfattas några mindre förändringsbehov som har identifierats i förstudien och som bör ses över inför en eventuell kommande upphandling.

- **Beloppsgränsen för rangordning:** Referensgruppen har framfört synpunkten om att beloppsgränsen på 50 000 SEK per år för rangordnade avrop är för låg och bör höjas.
- **Fler prissatta varor och tjänster:** Det finns önskemål om fler prissatta varor och tjänster i kommande ramavtal. Vilka varor och tjänster som ska prissättas bör utredas vidare.
- **Skumsläckare med PFAS:** I dagsläget är det inte helt klart hur PFAS-förbudet kommer att påverka detta ramavalsområde. Antingen kommer samtliga skumsläckare behöva bytas ut, eller så kommer det gå att ladda om befintliga skumsläckare med PFAS-fritt släckmedel. Hur detta förbud kommer att påverka ramavtalsområdet bör kontinuerligt bevakas framöver.

13 Slutsatser

Projektgruppen anser att kriterierna för att genomföra en ny upphandling är uppfyllda och rekommenderar att en ny upphandling genomförs inom området Brandskydd.

Kriterierna ”ofta” och ”i stor omfattning” anser projektgruppen är uppfyllda med hänsyn till att 59 myndigheter i myndighetsenkäten har uppgett att de har använt det nuvarande ramavtalet. Vidare anger sju myndigheter som inte använt det nuvarande ramavtalet att de kommer att ha behov under de kommande åren.

Även kriteriet ”stora värden” anser projektgruppen är uppfyllt. Endast under år 2022 var den årliga omsättningen drygt 24 miljoner SEK. Under samma tidsperiod nyttjade 77 avropsberättigade organisationer ramavtalen för Brandskydd.¹⁰

---

¹⁰ Omsättningsstatistik 2022

14 Källförteckning

14.1 Möten med myndigheter

I förstudieprojektet har möten genomförts med följande myndigheter:

- Arbetsförmedlingen
- Kronofogden
- Kulturrådet
- Linköpings universitet
- Länsstyrelsen i Norrbottens län
- Länsstyrelsen i Västra Götaland
- Polisen
- Riksbanken
- Skatteverket
- Statens servicecenter
- Stockholms universitet

14.2 Möten med leverantörer

I projektet har möten genomförts med följande leverantörer:

- Dafo Brand Aktiebolag
- NOHA Sweden AB
- Presto Brandsäkerhet AB
- Securitas Sverige Aktiebolag

14.3 Möten med branschorganisation

I projektet har möten genomförts med följande branschorganisation:

- Brandskyddsföreningen Sverige

14.4 Enkätutskick till myndigheter

En enkät gällande Brandskydd skickades ut till 217 avropsberättigade myndigheter den 16 februari 2023 och var öppen för svar till och med den 2 mars 2023. Enkäten besvarades av 112 respondenter, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 52 %.

14.5 Enkätutskick till leverantörer

En enkät gällande Brandskydd publicerades på avropa.se den 16 februari 2023 och var öppen för svar till och med den 2 mars 2023. Information om enkäten gick även ut till de befintliga ramavtalsleverantörerna. Enkäten besvarades av fem respondenter som är ramavtalsleverantörer på de befintliga ramavtalen för Brandskydd.

14.6 Referenslitteratur och andra källor

Kammarkollegiets upphandlingsdokument, *Brandskydd 2020 23.3-1953-20*

Kemikalieinspektionens hemsida; PFAS: <https://www.kemi.se/hallbarhet/amnen-och-material/pfas>

Rekommendationer för minskad användning av brandsläckningsskum:
<https://www.msb.se/siteassets/dokument/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/raddningstjanst/brandskum.pdf>

Svenska brandskyddsföretags (SVEBRA:s) rekommendationer och riktlinjer:
<https://svebra.org/wp-content/uploads/2022/01/SVEBRA-dokument-2022-01-07.pdf>

SVEBRA riktlinje SV-RI 2015:1 – Val och placering av brandsläckare:
<https://svebra.org/wp-content/uploads/2021/01/Val-och-placering-av-brandslackare-6.1.pdf>

15 Bilagor

Bilaga 1: Myndighetsenkät, Brandskydd 2023

Bilaga 2: Leverantörsenkät, Brandskydd 2023